یکشنبه ۲۵ شهریور ۱۴۰۳
شماره ۴۲۲۸
FARHIKHTEGANDAILY.COM
FARHIKHTEGANONLINE

بازگشت اسلام‌گرایان عربی به صحنه سیاست از اردن

کامبک با ۷ اکتبر

حانیه قاسمیان
خبرنگار گروه جهان‌شهر

پیروزی جریان اخوان‌المسلمین اردن در انتخابات پارلمانی این کشور پس از یک دوره رکود، نشان‌دهنده بازسازی این جریان تلقی می‌شود. اخوان در سایه وقوع تحولات بیداری اسلامی موفق شد به حداکثر قدرت برسد اما در فعل و انفعالات بعدی ضرباتی سنگین دریافت کرد. این گروه در مصر -خاستگاه تاریخی‌اش- تار و مار شده و در تونس -مهد بیداری اسلامی- به شکل وسیعی سرکوب و مضمحل شد. ترکیه و قطر دو پشتیبان این جریان نیز به مرور فاصله خود را از اخوان بیشتر کردند. اما با توجه به این مقطع طوفانی، بازگشتن اخوان به صحنه عالی سیاسی، در اردن می‌تواند اهمیت بالایی داشته باشد.

مراد العدائله، دبیرکل حزب جبهه عمل اسلامی (شاخه سیاسی اخوان‌المسلمین اردن) در حال سخنرانی برای مردمی که برای تسلیت پس از کشته شدن صالح العاروری، معاون رهبر حماس در مقر این حزب گرد آمده بودند.

انتخابات

جبهه عمل اسلامی وابسته به اخوان‌المسلمین اردن ۳۱ کرسی از ۱۳۸ کرسی پارلمان این کشور را به دست آورده است. این حزب که مخالف یا حداقل غیرهمسو با نظام حاکم اردن به حساب می‌آید، نسبت به دیگر احزاب کرسی بیشتری کسب کرده اما اکثریت کرسی‌های پارلمان را در اختیار نگرفته است؛ هرچند تعداد کرسی‌هایش نسبت به دور قبل، سه برابر بیشتر شده است.

طبق قانون اساسی اردن، بیشتر قدرت‌ها در دست پادشاه است که دولت‌ها را منصوب می‌کند و می‌تواند مجلس را منحل کند. مجلس نیز می‌تواند با رأی عدم اعتماد، کابینه را مجبور به استعفا کند. وائل السقا از جبهه عمل اسلامی در گفت‌وگو با رویترز اظهار داشت: «مردم اردن با رای خود اعتمادشان را به ما نشان دادند. این مرحله جدید، مسئولیت حزب در قبال ملت و شهروندان را افزایش می‌دهد.»

این نتیجه برای اسلام‌گرایان تاریخی بوده و بزرگ‌ترین نمایندگی آنها از سال ۱۹۸۹، زمانی که ۲۲ کرسی از ۸۰ کرسی را به دست آوردند، به شمار می‌رود.

جبهه عمل اسلامی در پارلمان قبلی که در سال ۲۰۲۰ انتخاب شد، ۱۰ کرسی و در مجلس سال ۲۰۱۶، ۱۶ کرسی داشت. مراد العدائله، رئیس اخوان‌المسلمین می‌گوید: «این انتخابات نشان‌دهنده تمایل به تغییر است و بسیاری از رای‌دهندگان لزوما اسلام‌گرا نبودند، بلکه خواهان تغییر و از روش‌های قدیمی خسته شده بودند.»

اسلام‌گرایان، که تنها مخالفان مردمی موثر به شمار می‌روند، از مقامات به دلیل عدم دخالت در انتخابات قدردانی کردند. العدائله همچنین به رویترز گفته است که پیروزی آنها یک «رفراندم مردمی» بوده که از برنامه آنها برای حمایت از گروه فلسطینی حماس، متحدان ایدئولوژیک‌شان و همچنین خواسته آنها برای لغو معاهده صلح اردن با رژیم صهیونیستی پشتیبانی می‌کند.

بازگشت اخوان‌المسلمین به صحنه سیاسی اردن

اردنی‌ها روز سه‌شنبه در نخستین انتخابات عمومی که براساس قانون جدید انتخاباتی برگزار شد، رأی دادند. این قانون جدید با هدف افزایش نقش احزاب سیاسی در پارلمان ۱۳۸ کرسی که پیش‌تر تحت تسلط جناح‌های قبیله‌ای و حامی دولت بود، تصویب شده است.

جبهه عمل اسلامی، شاخه سیاسی اخوان‌المسلمین، حدود یک پنجم کرسی‌ها را براساس قانون انتخاباتی ۲۰۲۲ به دست آورده است. این قانون برای نخستین بار ۴۱ کرسی را به احزاب سیاسی اختصاص داده است. قانون جدید به منظور کاهش تسلط قبیله‌ها بر قدرت و تقویت احزاب سیاسی طراحی شده است. با این حال، پارلمان همچنان در دست اعضای قبیله‌ای، میانه‌رو و حامی دولت باقی خواهد ماند. نتایج اولیه نشان می‌دهد که جبهه عمل اسلامی ۱۸ کرسی در فهرست حزبی، پس از شمارش نیم میلیون رأی و ۱۴ کرسی در فهرست‌های محلی، از جمله در مناطق قبیله‌ای به دست آورده است. مقامات جبهه عمل اسلامی اعلام کردند که فهرست‌های محلی آنها در بسیاری از استان‌ها، به‌ویژه در امان پایتخت، که در آن تمام کرسی‌های سهمیه‌ای را به دست آورده‌اند، پیشتاز است.

ایطاف رودان، روزنامه‌نگار اردنی، در گفت‌وگو با میدل ایست‌آی ضمن اشاره به اینکه نتایج به نفع جبهه عمل اسلامی تا حد زیادی قابل پیش‌بینی بود، گفت: «این حزب سال‌ها در سیاست حرفه‌ای بوده و با ساختارهای اجتماعی اردن به خوبی آشناست.». او افزود: «از زمان اعلام انتخابات و حتی پیش از آن، آنها اتحادهایی را ایجاد کرده و این ساختارها را با نیروهای قبیله‌ای و اجتماعی تاثیرگذار فعال ساخته‌اند.» این دستاوردها در تاریخ حزب بی‌سابقه است و منعکس‌کننده فضای فعلی جامعه اردن، به‌ویژه در رابطه با جنگ اسرائیل در غزه است. رودان معتقد است که موضع سیاسی جبهه عمل اسلامی در مساله فلسطین موجب شده است که چپ‌گراها، ملی‌گرایان سنتی و نیروهای قبیله‌ای به حزب اسلامی رای دهند. تنها دو روز پیش از روز انتخابات، تنش‌ها با اسرائیل افزایش یافت. یک فرد مسلح اردنی به نام ماهر الجازی، سه نگهبان اسرائیلی را در گذرگاه مرزی این کشور با کرانه باختری اشغالی به قتل رساند. این نخستین حمله از این نوع از دهه ۱۹۹۰ به این سو بود.

مقابله با اسرائیل در صندوق رای

مراد العدائله، دبیرکل جبهه عمل اسلامی، به میدل ایست‌آی گفت که اردنی‌ها به دلیل عملکرد آن در پارلمان قبلی و موضع آن در جنگ غزه به این حزب رای داده‌اند. اخوان‌المسلمین، تظاهرات گسترده‌ای در حمایت از فلسطینیان و حماس -هم‌پیمانان ایدئولوژیک خود- رهبری کرده است. این امر احتمالا محبوبیت آنها را افزایش داده؛ به‌ویژه اینکه نیمی از جمعیت اردن فلسطینی تبارند. منتقدان جبهه عمل اسلامی ادعا می‌کنند که این حزب از خشم عمومی نسبت به جنگ غزه بهره‌برداری کرده است.

العدائله گفت: «مجلس نمایندگان آینده باید در مقابله با راست افراطی اسرائیل قوی عمل کند، خصوصا که ممکن است در آینده با راست افراطی آمریکا، در صورت پیروزی ترامپ، همسو شود.» او افزود: «رای دهندگان همچنین به دنبال راه‌حل‌هایی برای مشکلات اقتصادی و تغییر رویکرد فعلی‌اند که منجر به افزایش نرخ بیکاری و فقر شده و جوانان اردنی را مجبور به مهاجرت به خارج از کشور کرده است.» مشکلات اقتصادی اردن با تاثیر جنگ بر بخش حیاتی گردشگری این کشور و بدهی عمومی نزدیک به ۵۰ میلیارد دلار پیچیده‌تر شده است. در همین حال، نرخ بیکاری در سه‌ماهه اول سال جاری به ۲۱ درصد رسیده است.

دیمه طهبوب، نماینده جبهه عمل اسلامی که در فهرست ملی یک کرسی به دست آورده است، در مصاحبه‌ای گفت که رویکرد اپوزیسیون در پارلمان جدید منعکس‌کننده بحران شدید منطقه‌ای و تاثیر آن بر کشور و همچنین چالش‌های سیاسی و اقتصادی داخلی خواهد بود. او افزود: «ما برنامه اقتصادی خود، اردن ۲۰۳۰ را که به بسیاری از نگرانی‌های اقتصادی مردم اردن پرداخته است، اجرا خواهیم کرد.»

رای به اسلام‌گرایان رای علیه اسرائیل است

چند روز پیش از انتخابات، هائل ودان الدجه، نماینده سابق اردن در مصاحبه‌ای گفت که فضای عمومی کشور به سمت «گرایش اسلامی» میل کرده و این گرایش به‌عنوان بهترین روش برای حفاظت در برابر تهدیدهای کنونی، به‌ویژه تحرکات اسرائیل در کرانه باختری اشغالی، دیده می‌شود.

قبایل اردنی از حملات اخیر اسرائیل به کرانه باختری اشغالی و صحبت‌هایی درباره اخراج اجباری فلسطینی‌ها نگران هستند و این تحرکات را بخشی از نقشه اسرائیل برای تبدیل اردن به یک کشور فلسطینی و بی‌ثبات کردن پادشاهی اردن می‌دانند. دجه گفت: «برگزاری انتخابات عادلانه، تنها تضمین برای حفظ انسجام جبهه داخلی در برابر تهدیدهای اسرائیل است.»

ملک عبدالله دوم هشدار داده که تجاوز مستمر اسرائیل در کرانه باختری اشغالی تهدیدی مستقیم برای امنیت اردن است و ممکن است به موجی از خشونت‌های غیرقابل کنترل در منطقه منجر شود.

در این شرایط، پیروزی اسلام‌گرایان در انتخابات اخیر پارلمان اردن پیامدهای مهمی دارد. اولا این پیروزی پیامی به نهاد سیاسی اردن ارسال می‌کند که مردم از اخوان‌المسلمین حمایت می‌کنند؛ سازمانی که بارها از سوی دولت هدف قرار گرفته است. این پیام همچنین در سطح بین‌المللی نیز انعکاس خواهد یافت، به‌ویژه در میان قدرت‌های خارجی که اردن را برای معرفی اخوان‌المسلمین به‌عنوان یک سازمان «تروریستی» تحت فشار قرار داده‌اند.

نتایج انتخابات همچنین بر اهمیت مساله فلسطین برای رای‌دهندگان اردنی تاکید می‌کند؛ چراکه برنامه حزب عمل اسلامی خواستار انزوای اسرائیل و لغو پیمان صلح با این کشور است. جالب اینکه بسیاری از آرا برای حزب عمل اسلامی از مناطق قبیله‌ای که معمولا پایگاه دولت بودند، به دست آمده است که نشان‌دهنده افزایش حمایت این حزب در مناطق سنتی دولت است.

این تحولات نوید یک تغییر مهم در زندگی سیاسی اردن را می‌دهد؛ زیرا افزایش تاکید بر سیستم حزبی، بسیاری را به تدوین برنامه‌های خود ترغیب خواهد کرد. این امر به نوبه خود تجربه دموکراسی را تقویت کرده و مردم را به مشارکت بیشتر در سیاست تشویق می‌کند.

بیش از هر چیز، این انتخابات پیامی از مقاومت مردم اردن به اسرائیل است و تعهدی به حمایت از فلسطینی‌ها، که بر امتناع مردم اردن از رها کردن آنها تاکید دارد.

پارلمان اردن؛ نیمه‌فرمایشی و زیر تاج سلطنت

درصد مشارکت در انتخابات پارلمانی اردن به میزان ۲٫۵ درصد نسبت به انتخابات ۲۰۲۰ افزایش یافته و به ۳۲٫۲۵ درصد رسیده است. درصدهای پایین رای‌گیری مربوط به پایتخت عمان و شهر الزرقا بوده است که هر دو شهر با تراکم جمعیتی بالا و شامل انواع مختلف جامعه‌اند؛ در حالی که درصد مشارکت در شهرهای کرک و معان (در جنوب) و برخی مناطق بادیه به بیش از ۶۰ درصد رسید. با وجود اینکه وضعیت اقتصادی در این دو شهر و مناطق بادیه چندان مطلوب نیست، اما ساکنان شهرهای بزرگ وضعیت را دشوارتر احساس می‌کنند؛ چراکه طبیعت زندگی شهری و هزینه‌های آن، باعث شده تا توجه از انتخابات منحرف شود. علاوه‌بر این، درصد زیادی از مردم در پایتخت و الزرقاء از وضعیت انتخاباتی ناراضی بودند؛ زیرا تاریخ طولانی از شکست‌های مجلس نمایندگان و محدودیت‌های رسمی در فرآیند انتخابات و همچنین محدودیت‌های احزاب، آثار عمیقی در آگاهی اجتماعی عمومی گذاشته است.

پیروزی جبهه عمل اسلامی با بیشترین تعداد کرسی‌ها (۳۱ کرسی) پیش‌بینی شده بود، زیرا این جبهه به خوبی سازمان یافته و مذهب را با مسائل اجتماعی و سیاسی ادغام می‌کند و با مزاج مردم ناراضی از جنگ در غزه و حامی مقاومت و فلسطین همسو است؛ با وجود اینکه مقاومت نمی‌تواند پایان‌دهنده جنگ باشد. اقدام ماهر الجازی، راننده اردنی شهید علیه سربازان اسرائیلی در معبر کرامه، به مردم اردن انرژی داد و فرصت‌های موفقیت کاندیداهایی که پرچم مقاومت را بلند کرده بودند، بهبود بخشید. بدین ترتیب حزب اسلامی در صفوف بادیه‌نشین‌ها و عشایر و همچنین در شهرها، آرای بالایی کسب کرد. در کنار این حزب، احزاب جدیدی نیز با درصد بالایی از آرا و تعداد زیادی از کرسی‌ها وارد پارلمان شدند. تفسیر اتفاق رخ داده نشان می‌دهد این انتخابات شاهد رقابتی بین نیروهای اجتماعی بود، به جز کسانی که از رأی‌گیری امتناع کردند و از آن دوری جستند. برخی به‌طور سازمان یافته برای رأی دادن به احزاب جدید به شور و نشاط پرداختند. در کنار باورها و دیدگاه‌های سیاسی رأی‌دهندگان، ملاحظات خانوادگی، منطقه‌ای، روابط حرفه‌ای و شغلی و تمایلات شخصی و ائتلاف‌ها نیز در شکل‌گیری صحنه و هدایت حرکت انتخاباتی نقش دارند. در نتیجه این مجلس در چهره‌ها و نیروهایی که نمایندگی می‌کند، آرایش جدیدی به همراه دارد. اگرچه حزب عمل اسلامی بیشترین توجه و اخبار را به خود جلب کرده است، اما احزاب دیگری نیز هستند که تعداد کرسی تقریبا هم‌اندازه با اسلام‌گرایان دریافت کرده‌اند، مانند حزب میثاق ملی که تنها یک سال و نیم پیش تاسیس شده است. قابل توجه است که رئیس کمیسیون مستقل انتخابات اعلام کرد که ۱۰۴ نماینده اسلام‌گرا به مجلس راه یافته‌اند؛ این درحالی است که مجموع کرسی‌ها به ۱۳۸ می‌رسد. واضح است که بیش از نیمی از این برندگان به احزاب جدید تعلق دارند و می‌توانند یک بلوک بزرگ همگن تشکیل دهند.

باخت چپ‌ها در اردن

نکته‌ای که جلب توجه می‌کند این است که جریان‌های چپ و ملی‌گرا با رنگ‌های مختلف خود به مجلس اردن نرسیدند، به جز تعداد کمی از شخصیت‌های مستقل که ممکن است به چپ نزدیک باشند. در این انتخابات، حزب کمونیست اردن (یکی از قدیمی‌ترین احزاب) عملکرد خوبی در کمپین انتخاباتی داشت، اما نتوانست هیچ کرسی به دست آورد. همچنین خوش‌شانسی با جریان دموکراتیک که شامل چپ جدید و اجتماعی است، همراه نبود و سهم آن از آرا پس از سهم حزب کمونیست قرار گرفت. حزب کارگران با دو کرسی موفق به پیروزی شد، حزبی که در زمینه تلاش برای تحقق عدالت اجتماعی برای قشرهای فقیر، از کارگران و دانشجویان و گروه‌های کارکنان با حقوق پایین فعال است. بنابراین پیشتازی حزب جبهه عمل در نتایج به‌طور ضروری به معنای «هدایت» مجلس، تدوین قوانین و نظارت بر عملکرد دولت نخواهد بود، به‌ویژه با فقدان شرکا و همپیمانان، مگر اینکه موفق به برقراری روابط کاری با مستقلین شود، با توجه به اینکه این حزب به دلیل نگرش محافظه‌کارانه خود با مخالفت‌هایی از سوی گروه‌ها و نیروهای اجتماعی در زمینه حقوق زنان و فعالیت‌های فرهنگی و هنری مواجه است که نیازمند نشان دادن انعطاف‌پذیری بیشتر و احترام به تنوع فرهنگی در جامعه است.

اسلام‌گراهای اردن، علیه نئولیبرالیسم

در زمینه شعارها و برنامه انتخاباتی؛ با وجود اینکه «اخوان» به شعارهای سنتی بازگشته است، مانند «با اسلام وطن را حفظ می‌کنیم و امت را می‌سازیم»، اما با دقت در برنامه انتخاباتی آنها می‌توان دید که این برنامه بسیار بیشتر از زبان ایدئولوژیک که قبلا خطابه سیاسی آنها را شکل داده بود، پیشرفته است. در مقایسه‌ای با احزاب اسلام‌گرای دیگر کشورهای اسلامی، نگاه انتقادی اسلام‌گرایان به سیاست‌های نئولیبرالی و دیکته شده از نهادهای بین‌المللی بیشتر به چشم می‌خورد و این دیدگاه متفاوت از احزاب اسلامی- عربی دیگر است، مانند حزب آزادی و عدالت مصر، حزب عدالت و توسعه مغرب و حزب حرکت النهضه تونس که در برنامه‌های انتخاباتی خود به سیاست‌ها و افکار لیبرالی نزدیک‌تر بودند. دیدگاه اسلام‌گرایان اردنی تحت تاثیر مواضع انتقادی مردم نسبت به صندوق بین‌المللی پول و سیاست‌های نئولیبرالی اقتصادی جاری در کشور قرار دارد. در زمینه نقش دین در سیاست و جامعه، ممکن است تفاوتی در مضمون واقعی آنچه اسلام‌گرایان مطرح می‌کنند و آنچه احزاب میانه‌رو و محافظه‌کار دیگر مطرح می‌کنند؛ وجود نداشته باشد زیرا توافقی میان آنها بر احترام به دین و ارزش‌های اسلامی در چهارچوب اخلاق و تربیت عمومی وجود دارد. تنها گروه‌های چپ هستند که به اهمیت دین و نقش آن در عرصه عمومی نمی‌پردازند. به این معنا که بعد ایدئولوژیک از نظر واقعی وجود ندارد و نبض اسلامی در میان اسلام‌گرایان به شعارها و عبارات عمومی که دیگران نیز آنها را به اشتراک می‌گذارند، محدود شده است.

موج استعفای نظامیان در رژیم صهیونیستی

طرف پیروز استعفا نمی‌دهد

فاطمه بریمانی
خبرنگار گروه جهان‌شهر

فروپاشی کابینه اضطراری و حالا استعفای نظامیان، جزء اتفاقاتی بزرگند که در حین جنگ گریبانگیر تل‌آویو شده‌اند. اما آنچه که اذهان عمومی یا تحلیلگران را به خود مشغول کرده، این است که دومینوی استعفای مقامات به کجا ختم خواهد شد؟ فرسایشی شدن جنگ، از بین رفتن بخش قابل توجهی از امکانات و آینده نامعلومی که مقامات نظامی اجازه سوال از آن را هم ندارند، همه دست به دست یکدیگر داده‌اند تا مقامات نظامی، امنیتی و سیاسی صهیونیستی تمایلی به ادامه این مسیر و همراهی با بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی نداشته باشند. آنچه که پس از این استعفاها در انتظار رژیم خواهد بود چیست؟

استعفاهای جدید

جنگ غزه در دوازدهمین ماه خود قرار دارد. در این مقطع، شواهد و قرائن حاکی از ضعف درونی رژیم و استعفای یکی پس از دیگری مقامات نظامی و سیاسی رژیم است. منابع عبری‌زبان گزارش کرده‌اند، بیش از هزار افسر صهیونیست با درجه‌های سروان و سرگرد، خواستار استعفا از سمت خود شده اما مقامات دولتی برای ممانعت از اعتراض یا ترس از آشوب و هرج‌ومرج داخلی، این اتفاق را پنهان کرده‌اند. اخیرا شاهد موج دیگری از استعفای مقامات رژیم بوده‌ایم. شبکه ۱۲ تلویزیون رژیم صهیونیستی اعلام کرد «عوزی لیوی» پلیس رژیم صهیونیستی در کرانه باختری استعفای خود را علنی کرده است. این درحالی است که «این سومین استعفا در میان نیروهای پلیس، تنها طی یک ماه اخیر است.» روزنامه «یدیعوت آحارونوت» نیز از استعفانامه فرمانده واحد اطلاعات نظامی ۸۲۰۰ ارتش رژیم خبر داده است. این واحد بزرگ‌ترین واحد در اداره اطلاعات نظامی رژیم است که وظیفه جمع‌آوری اطلاعات کلیدی و توسعه ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات و به‌روزرسانی مداوم آنها، تجزیه‌وتحلیل و پردازش داده‌ها و ارائه اطلاعات به مقامات ذی‌صلاح را برعهده دارد و در بیشتر مواقع کار خود را از داخل مناطق جنگی انجام می‌دهد. این واحد به دلیل شکست‌های متعددی که از ابتدای جنگ تاکنون تجربه کرده، با بحران کارآمدی مواجه شده و اکنون نیز با استعفای فرمانده واحد اطلاعات با مساله دیگری نیز مواجه شده است. مهم‌ترین خبر اما وجود گمانه‌زنی‌ها درباره احتمال استعفای هرتزی هالووی، رئیس ستاد مشترک رژیم است. گفته می‌شود او قرار است در ماه دسامبر استعفا دهد.

موج قبلی استعفاها

هم‌اکنون دومین موج استعفا دستگاه نظامی رژیم را درنوردیده است. چند ماه قبل نخستین موج، ضربه‌ای بزرگ به این دستگاه وارد کرد. سرتیپ «عمیت ساعر» رئیس بخش تحقیقات اطلاعات نظامی ارتش این رژیم (امان) بعد از پذیرش مسئولیت کامل شکست اطلاعاتی اسرائیل در جریان عملیات طوفان الاقصی، از منصب خود کناره‌گیری کرد و به یکی از نخستین مقامات نظامی مستعفی تبدیل شد. «اهارون هالیوا» رئیس بخش اطلاعات نظامی ارتش صهیونیستی پس از شکست اطلاعاتی در تخمین واکنش ایران پس از حمله به سفارت تهران در دمشق، استعفا داد. یهودا فاکس، فرمانده منطقه مرکزی ارتش رژیم صهیونیستی نیز فرمانده دیگری بود که استعفا داد. اضافه بر اینها، گزارش‌های مختلف از استعفای فرماندهان برخی یگان‌های ارتش اسرائیل نظیر یگان «رفائیم» و یگان «اشباح» حکایت دارند. اخیرا نیز «یوسی ساریل» فرمانده یگانی در واحد اطلاعات نظامی اسرائیل اعلام کرد تا پایان سال جاری از سمت خود استعفا خواهد داد.

پس از انتشار اخبار این استعفا رسانه‌های عبری‌زبان نیز نسبت به تعدد این رخداد واکنش نشان داده و اعلام کردند که تاکنون تعداد این استعفاها در میان مقامات نظامی به بیش از هزار مورد رسیده است اما رژیم اطلاعاتی از آن منتشر نکرده تا شاید از این طریق بتواند آشوب و هرج‌ومرجی را که ایجاد خواهد شد، کنترل کند. چندی قبل یائیر لاپید، رئیس اپوزیسیون رژیم اسرائیل اعلام کرد از ابتدای جنگ، ارتش اسرائیل ۱۲ گردان از دست داده و کشته‌ها بیش از ۷۰۰ نفر بوده و ۱۰ هزار نیرو زخمی شده‌اند. در چنین وضعیتی اگر تعداد تلفات و زخمی‌شدگان را کنار فرماندهان و ۱۰۰۰ افسر مستعفی بگذاریم، درک واضحی نسبت به آنچه که در ارتش و نیروی نظامی به وقوع پیوسته، ایجاد خواهد شد. آنچه در این میان اهمیت ویژه‌ای پیدا کرده، ریشه‌یابی دلایل و بررسی عواقب استعفاها برای رژیم است.

دلایل و ریشه‌یابی استعفاهای مکرر

از ابتدای جنگ طوفان الاقصی تاکنون به دلایل متعددی اعضای کابینه به اختلاف نظرهای جدی برخورده‌اند. اکنون پس از گذشت ۱۱ ماه از این جنگ، مقامات سیاسی و اعضای کابینه با نتانیاهو به انسداد گفت‌وگو رسیده‌اند. فرماندهان نظامی معتقدند باید به‌گونه‌ای اقدامات و تصمیمات رژیم مبنی بر عدم آتش‌بس یا ادامه جنگ را برای ارتش یا نیروی نظامی توجیه کنند اما نتانیاهو اجازه هرگونه سوالی درخصوص ادامه جنگ، گام بعدی مذاکرات یا حتی پاسخ محور مقاومت به اقدامات رژیم را از هر فرمانده و نیروی نظامی گرفته است. نیروهای نظامی تحت فشار بسیار جدی قرار دارند. شبکه ۱۳ رژیم صهیونیستی اعلام کرده پس از ترور اسماعیل هنیه و انتظار رژیم برای دریافت پاسخ از کشورهای محور مقاومت، مصرف قرص‌های ضداضطراب تا ۳۰ درصد افزایش پیدا کرده، تمامی مرخصی‌ها لغو شده و همه نیروها در آماده‌باش کامل به سر می‌برند. عدم اطلاع و آگاهی نسبت به آنچه که در انتظار خواهند داشت از یک‌سو و اجازه‌ای که برای پرسش و اطلاع از ارتش و فرماندهان گرفته شده، این اضطراب و وضعیت فشار را تشدید کرده است. نتانیاهو نیز دائما با سنگ‌اندازی در مسیر آتش‌بس، وضع را در درون به چنان اختلافی کشانده که نیروی‌های نظامی و سیاسی رژیم ترجیح می‌دهند تا از این فشار و اتهام دور مانده و با استعفا از سمت خود، نقطه پایانی بر این کابوس بی‌انتها بگذارند.

آنچه در انتظار رژیم است

در پس این استعفاهای متعددی که اکنون رژیم صهیونیستی شاهد آن است، عواقبی غیرقابل جبران خواهد بود که اکنون مقامات نگرانی‌هایی جدی برای آن دارند. تلاش مقامات بر آن است تا اخباری پیرامون تعداد ناراضیان یا مقامات مستعفی به رسانه‌ها درز پیدا نکند و انتظار می‌رود این روند با یکوت اطلاعات همچنان ادامه یابد؛ چراکه درخصوص تحلیل عواقب و نکات این استعفاها می‌توان به دو مساله اصلی اشاره کرد.

۱ موج استعفا و ترسیم طرف پیروز جنگ

پس از آنکه رژیم طی این ۱۱ ماه ادعاهای متعددی مبنی بر توانمندی نظامی و نیروی نظامی خود را مطرح کرده بود، اخبار ناشی از استعفاها نشانه‌ای جز به معنای ضعف و ناتوانی نخواهد بود. درحقیقت صهیونیست‌ها در چنین شرایطی به هیچ عنوان در حد و قواره یک برنده در بحبوحه جنگ غزه قرار نخواهند گرفت. تنها تلاش این رژیم این است که بتواند ظاهر ماجرا را حفظ کند که این امر نیز تا مدت کوتاهی ممکن خواهد بود.

۲ شکاف داخلی

به نظر می‌رسد اختلافات و شکاف‌های سیاسی و اجتماعی در عمق اراضی اشغالی در حال آشکار شدن در حوزه نظامی و اطلاعاتی است. به همین دلیل مقامات نظامی اسرائیل در تلاشند تا با فاصله گرفتن از نتانیاهو و ائتلاف افراطی او از این شکاف فاصله بگیرند.